



בש"פ 5159/19 - סמי אלחמידי נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 5159/19

לפני: כבוד השופט ע' פוגלמן

העורר: סמי אלחמידי

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

ערר על החלטת בית המשפט המחוזי בבאר שבע (כב' השופט נ' אבו טהה) במ"ת 52078-05-19 מיום 30.6.2019

תאריך הישיבה: ג' באב התשע"ט (4.8.2019)

בשם העורר: עו"ד אכרם ס. חסונה

בשם המשיבה: עו"ד אופיר טישלר

החלטה

1. ביום 22.5.2019 הוגש נגד העורר כתב אישום המייחס לו עבירות של סיכון חיי אדם בנתיב תחבורה לפי סעיף 332(2) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין); חבלה במזיד לפי סעיף 413 לחוק העונשין והפרעה לשוטרי בשעת מילוי תפקידו, לפי סעיף 275 לחוק זה. על פי כתב האישום, ביום 10.4.2019 במסגרת פעילות משטרתית יזומה, ובעקבות חשד כי רכבו של העורר (להלן: הרכב אורכב המאזדה) היה מעורב בפעילות פלילית (של גניבת גלגלי רכב, וראו עוד בנקודה זו להלן), החל השוטרי יינון מדמוני (להלן: השוטרי מדמוני) לנסוע אחרי העורר בניידת סמויה, בכביש היציאה הצפונית מאשדוד. בשלב מסוים, לאחר שהעורר פנה ימינה לכביש 7, ובעודו נוסע עליו, התקרב השוטרי מדמוני אל רכבו של העורר והעורר הגביר מהירות נסיעתו. בשלב זה הצטרפה לשוטרי מדמוני ניידת משטרתית כחולה, שבה נהג השוטרי דביר דניאל (להלן: השוטרי דניאל). העורר המשיך בנסיעתו המהירה והחל לפנות ימינה אל כביש 6 דרום, ובשלב זה החלו השוטרי דניאל והשוטרי מדמוני לכרוז לו לעצור בצדי הדרך, כאשר הם מפעילים אורות מהבהבים וסירנה. העורר המשיך בנסיעה מהירה תוך התעלמות מבקשת השוטרים לעצור. לאחר שהשוטרי מדמוני עקף את העורר וסימן לו לעצור, העורר האט את מהירותו, ירד אל שול הדרך וחזר במהירות אל נתיב הנסיעה

עמוד 1



של השוטר מדמוני, ניגח את הניידת שהאחרון נסע בה, האיץ מהירותו והמשיך בבריחה מהשוטרים. המרדף אחר העורר המשיך, ואילו הצטרפו ניידות משטרתיות נוספות. כל אותה העת העורר המשיך לנסוע במהירות מופרזת תוך שהוא עובר מנתיב לנתיב ומנסה למנוע מהניידות לעקוף אותו. במהלך המרדף ניגח העורר גם רכב פרטי שבו נסע אזרח ובהמשך גם פרץ מחסום משטרתית שהוקם במחלף רהט, ועלה על אי תנועה (וראו בהרחבה בכתב האישום). בהמשך, כשהגיע העורר ליישוב לקיה, המשיך ונסע בו במהירות מופרזת, וכשהגיע לכביש ללא מוצא, עלה על המדרכה וירד במדרון תלול. בשלב זה העורר ואחר ירדו מהרכב והחלו לברוח אל עבר הבתים החשוכים. השוטר מדמוני החל לצעוק לעבר העורר "סמי עצור משטרה" ואולם זה לא עצר ריצתו וברח מהמקום יחד עם האחר.

להשלמת התמונה יוער כבר עתה, כעולה מהודעה שהגישה המשיבה בהליך שלפניי, כי ביום 4.8.2019 הגישה המשיבה לבית המשפט המחוזי בקשה לתיקון כתב האישום בעקבות קבלת ראיות מהמשטרה (אשר לפי הנתען לא הועברו לפרקליטות כשהוגש לכתחילה כתב האישום). לפי התיקון המבוקש בסמוך ליום 10.4.2019 שעה 04:00 הגיעו העורר ואדם נוסף לאשדוד, למקום שבו חנה רכב מסוג טויוטה (להלן: רכב הטויוטה). העורר והאדם הנוסף גנבו את גלגלי רכב הטויוטה והשאירו אותו עומד על אבנים. העורר והאדם הנוסף הכניסו את הגלגלים לתא המטען של רכב המאזדה ונסעו לכיוון היציאה מאשדוד. בגין התוספת האמורה יוחסה לעורר גם עבירה של גניבה מרכב או פירוק מרכב לפי סעיף 413ד(ב) לחוק העונשין. בית המשפט המחוזי בבאר שבע (כב' השופט ד' בן טולילה) קיבל את הבקשה לתיקון כתב האישום, נוכח השלב שבו נמצא ההליך ובשים לב לכך שלא נמסר עדיין מענה מפורט לכתב האישום.

2. בד בבד עם הגשת כתב האישום, הגישה המשיבה בקשה לעצור את העורר עד תום ההליכים נגדו. בבקשה נטען כי קיימות ראיות לכאורה להוכחת המיוחס לעורר וכי קמה עילת מעצר בעניינו, בין היתר נוכח התנהלותו חרף הוראות השוטרים ובריחתו מהם. עוד נטען כי נוכח המיוחס לו בכתב האישום, קיים חשש ממשי לשיבוש הליכי חקירה על ידי העורר ולהתחמקותו מן הדין; וכי לעורר עבר פלילי הכולל הרשעה בגניבה ובניסיון גניבה, אשר גזר הדין בגינה ניתן כחודש בלבד עובר לאירוע נושא כתב האישום דנן.

3. בדיון מיום 29.5.2019 הסכים בא כוח העורר לקיומן של ראיות לכאורה ועילת מעצר ולבקשתו הופנה העורר להכנת תסקיר מעצר מטעם שירות המבחן. בתסקיר מעצר מיום 16.6.2019 צוין כי העורר בן 21, רווק, ויש לו 12 אחים. שירות המבחן עמד על הרקע המשפחתי של העורר, ובין היתר צוין כי אביו (שהיה נשוי לשתי נשים מלבד אמו) נפטר לפני כ-12 שנים כשהעורר היה בן 10 ומאז מצבה הכלכלי של משפחתו קשה. כמו כן, בתקופה האחרונה נוכח נישואיהם של אחיו הגדולים, נטל פרנסת הבית הוטל על כתפיו של העורר ומצופה ממנו לספק את צרכיה של אמו. העורר השלים 12 שנות לימוד אולם לא שולט בקריאה ובכתיבה בשפה הערבית והעברית ותיאר כי מאז מלאו לו 17 שנים החל לעבוד בעבודות גינון מזדמנות (לפני המעצר עבד עם אחיו בעבודות גינון בחברת מכתשים במשך כ-5 חודשים). אשר לעבר פלילי, שירות המבחן ציין כי ברישום הפלילי של העורר מתועדת הרשעתו מיום 11.3.2019 בעבירות גניבה וניסיון גניבה אשר בגין נדון לעונשי מאסר על תנאי וקנס. ההתרשמות של שירות המבחן ממאפייני אישיותו של העורר ומהרקע המשפחתי שלו שפורט בהרחבה בתסקיר, הייתה כי לעורר דימוי עצמי נמוך וכי הוא נוטה להיות מנוצל על ידי סביבתו הקרובה. עוד צוין כי העורר מתקשה בבחינה עצמית ובהתבוננות על נסיבות מעצרו. אשר לחלופת המעצר המוצעת, שירות המבחן נפגש עם שלושת הערבים שהוצעו – אמו של העורר ושניים מאחיו. צוין כי אלה אינם סבורים שהעורר היה מעורב באירוע נושא כתב האישום, אולם הם מבינים את האחריות המוטלת עליהם ורוצים לסייע לעורר. שירות המבחן העריך, נוכח הערכות הכספית שעליה יידרשו המפקחים לחתום וכן בשל הכבוד שהם רוחשים להליך המשפטי, כי החלופה המוצעת יכולה לצמצם את רמת הסיכון בעניינו של העורר. לפיכך הומלץ לשחרר את העורר למעצר בית בבית אמו, בפיקוח אמו ושנים מאחיו, בכפוף למסירת התחייבויות כספיות כנדרש ולצד צו פיקוח.



4. ביום 30.6.2019 נעתר בית המשפט המחוזי בבאר שבע (כב' השופט נ' אבו טהה) לבקשה לעצור את העורר עד תום ההליכים. בית המשפט ציין כי ככלל, כאשר עסקין במי שנאשם בהימלטות מכוחות המשטרה תוך נהיגה פראית וסיכון חיי אחרים – יש להורות על מעצרו עד תום ההליכים. נקבע כי במקרה דנן ניסו השוטרים לעצור את העורר בדרכים חוקיות כברת דרך והעורר התעלם מהם, באופן המצביע על מסוכנותו הגבוהה וכן על קושי ממשי ליתן אמון בעורר כי ימלא אחר הוראות בית המשפט אם ישוחרר לחלופת מעצר. על רקע כל האמור ולאחר בחינת תסקיר שירות המבחן והרשעתו בדיון לפני חודשים ספורים, הגיע בית המשפט למסקנה כי אין מקום לחרוג בעניינו של העורר מן הכלל המורה על מעצר עד תום ההליכים בעבירות מהסוג שמיוחסות לו.

5. מכאן הערר שלפניי שבו נטען כי לא היה מקום לסטות מהמלצת שירות המבחן בעניינו של העורר, וחומרת העבירות המיוחסות לו לא יכולה להיות שיקול מכריע בהחלטה אם חלופת מעצר תסכון בעניינו. לטענת העורר, היה מקום לתת משקל רב יותר לגילו הצעיר, לכך שטרם מעצרו עבד בעבודה מסודרת ולכך שזהו מעצרו הראשון, על כל המשתמע מכך. נטען כי שירות המבחן בחן את המפקחים שהוצעו על ידי העורר ומצא כי אלה מודעים לתפקידם ולכובד האחריות המוטל עליהם. עוד נטען כי אין ללמוד מטיב המעשים המיוחסים לעורר כי לא ניתן לתת בו אמון וזאת משום כך שביצע את העבירות המיוחסות לו בעת שהיה שרוי בלחץ נפשי. העורר מוסיף וטוען כי הסממנים העברייניים שהתגלו אצלו – בדמות העבר הפלילי, הזניח לגישתו – לא יבואו על פתרונם בהשמתו מאחורי סורג וברית.

6. בדיון שהתקיים לפניי טען בא כוח המשיבה כי המרדף המתואר בכתב האישום הוא חריג, ומסוכנותו של העורר נלמדת מכל אחד משלבי האירוע ובהם המרדף על ידי שתי נידות משטרתיות, הניגוח של אחת מהן ושל רכב פרטי שהיה בנסיעה, והנסיעה הפרועה בתוך יישוב. לעמדת המשיבה, התנהגות העורר כפי שפורטה מעידה כי הוא נטול כל רסן ואינו ירא את החוק, ועל כן לא ניתן לתת בו אמון שימלא את תנאי חלופת המעצר. עוד נטען כי סמיכות האירועים בין עבירת הרכוש שהעורר הורשע בה ובין העבירות המיוחסות לו כעת (לאחר התיקון שנעשה בכתב האישום), כאשר עונש מאסר על תנאי מתיק קודם תלוי ועומד נגד העורר – מלמדת אף היא על העדר מורא מן החוק.

7. לאחר ששקלתי את טענות הצדדים מזה ומזה, ולא בלי התלבטות, הגעתי לכלל מסקנה כי יש לקבל את הערר באופן חלקי ולהורות על מעצרו של העורר בפיקוח אלקטרוני בבית אמו, ובפיקוח המפקחים שעליהם המליץ שירות המבחן, כמפורט להלן. אכן, עיון בהחלטות בית משפט זה בנושא מעצר עד תום ההליכים של מי שמואשמים בנהיגה פראית ומסוכנת תוך סיכון הציבור והימלטות מכוחות המשטרה מלמד כי המעשים המיוחסים להם הביאו לעתים רבות למסקנה כי נשקפת מהם מסוכנות גבוהה, אשר לא נמצא לה מענה הולם בחלופת מעצר (ראו למשל בש"פ 8326/17 עודה נ' מדינת ישראל, פסקאות 4-5 (2.11.2017) (להלן: עניין עודה); בש"פ 5744/13 אבו קרן נ' מדינת ישראל, פסקאות 7-8 (27.8.2013) (להלן: עניין אבו קרן); בש"פ 3255/13 חרב נ' מדינת ישראל, פסקה 13 (20.5.2013) (להלן: עניין חרב); בש"פ 238/13 אימאם נ' מדינת ישראל, פסקאות 35-36 (17.3.2013) (להלן: עניין אימאם)). ברם, ברי כי אין מדובר בקביעה קטגורית גורפת וגם במקרים כגון דא תיתכנה חלופות מעצר הולמות – והכל בהתאם למארג הנתונים הרלוונטיים, ובהם בין היתר העבירות הפרטניות המיוחסות לנאשם ונסיבות ביצוען, עברו הפלילי ויתר נתוני האישום, והיתכנותה הקונקרטית של חלופת מעצר (ועמדתו של שירות המבחן לגביה, ככל שהתבקשה).

8. דברים אלה עולים בקנה אחד עם מצוות המחוקק בסעיף 21(ב)(1) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים), שלפיה בית משפט לא יורה על מעצר נאשם עד תום ההליכים אלא אם "לא ניתן להשיג את מטרת המעצר בדרך של שחרור בערובה ותנאי שחרור, שפגיעתם בחירותו של



הנאשם פחותה" (ראו והשוו בש"פ 2397/14 אלעתאיקה נ' מדינת ישראל, פסקה 10 (9.4.2014); ובעבירות דומות לענייננו, ראו בש"פ 3717/15 אבו רמזאן נ' מדינת ישראל, פסקאות 11-12 (4.6.2015) (להלן: עניינאבו רמזאן); בש"פ 4033/15 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 17 (18.6.2015); בש"פ 10978/07 מדינת ישראל נ' אבו ואקד, פסקה ג(2)-(3) (26.12.2007) (להלן: עניינאבו ואקד)).

9. בחינת השיקולים שמנתי לעיל במקרה דנן מעלה תמונה מורכבת. מחד גיסא, השתלשלות האירועים כפי שמתוארת בכתב האישום היא חמורה. העורר התעלם מהוראות השוטרים ונסע בפראות מרחק משמעותי (על פי כתב האישום המתקן, השוטרים החלו לכרוז לו לעצור את פנה מכביש 7 לכביש 6 דרומה, ראו סעיפים 7-8), ואף הפגיעה בניידת משטרה וברכב פרטי לא הביאו אותו לעצור את הרכב. עוד על פי כתב האישום, העורר המשיך בנסיעתו הפרועה אף לאחר שנכנס לשטח היישוב, שם פרץ את המחסום שהקימה המשטרה וברח מן הרכב לאחר שהגיע לכביש ללא מוצא. מאידך גיסא, בניגוד למקרים אחרים שנדונו על ידי בית משפט זה, בעניינו של העורר לא מיוחסת לו עבירה של חבלה בכוונה מחמירה או עבירות אחרות המוסיפות חומרה למעשים (להבדיל, למשל, מן המקרים שנדונו בעניין חרב; עניין אבו קרן; בעניין עוודה; ובש"פ 6277/16 מדינת ישראל נ' ששון, פסקה 21 (12.9.2016) (להלן: עניין ששון)). השוו גם לבש"פ 7505/13 קראג'יה נ' מדינת ישראל (13.11.2013), שם יוחסו לנאשם - לצד עבירת סיכון חיי אדם בנתיב תחבורה - עבירה של הפקרה לאחר פגיעה ועבירות נוספות).

10. לצד שיקולים אלה, יש לתת את הדעת לנתונים האישיים של העורר, כנלמד מתסקיר שירות המבחן, ולהמלצתו של האחרון לשחרר את העורר לחלופת מעצר. מתסקיר המעצר עולה כי העורר צעיר, וכי חרף גילו, הוא מגלה אחריות לתפקידיו המשפחתיים ותומך כמעט בלעדית באמו ובאחיו הקטנים, באופן שאינו תואם את מיקומו במשפחה. אשר להרשעתו הקודמת, שירות המבחן עמד על כך שזו אינה מכבידה, וממילא לא צוין כי העורר בעל דפוסי עברייניים. בנוסף להיבטים אלה, שירות המבחן התרשם כי העורר מתמודד עם דימוי עצמי נמוך ונוטה להיות מנוצל על ידי סביבתו הקרובה. זאת ועוד. שירות המבחן נפגש עם המפקחים שהוצעו ומצא כי אלה רוצים לסייע בשיקומו של העורר ומבינים את האחריות הכרוכה במשימת הפיקוח. נוכח כל האמור קבע שירות המבחן כי יש בחלופה המוצעת כדי לצמצם את רמת הסיכון בעניינו של העורר וכאמור בא בהמלצה לשחררו לחלופה בתנאים שצוינו לעיל.

11. בהינתן מכלול הנסיבות הפרטניות שעליהן עמדתי, לא מצאתי כי בהרשעתו של העורר בעבירות הרכוש יש כדי לשלול את היתכנותה של חלופת מעצר או את מעצרו בפיקוח אלקטרוני (הגם שלאחר תיקון כתב האישום, מואשם העורר בעבירת רכוש נוספת; ראו והשוו למקרים שבהם עמד לחובת נאשמים עבר פלילי מכביד ולעתים אף תסקיר מעצר שלילי, ומטעם זה בין היתר נדחתה האפשרות לשחררם לחלופה: עניין אימאם, פסקה 36; עניין אבו קרן; עניין ששון; בש"פ 4242/13 עלוש נ' מדינת ישראל (7.7.2013); בש"פ 1672/13 לוי נ' מדינת ישראל, פסקה יג (בקשר לעוררים 2-3 שם) (13.3.2013) (להלן: עניין לוי)). בצד האמור, נתתי דעתי לכך שהחלטתי זו בעניינו של העורר מתקבלת לאחר ששהה תקופה לא מבוטלת במעצר מאחורי סורג ובריוח לראשונה בחייו, אשר יש בה השפעה מרתיעה כשלעצמה (בש"פ 3648/14 מדינת ישראל נ' עביד, פסקה 6 (22.5.2014); עניין אבו ואקד, פסקה ג(3); ראו גם עניין לוי, פסקה יד (בקשר לעורר 1 שם)).

12. על רקע שיקולים אלה ועל מנת להבטיח את נטרול הסיכון הנלמד מהמעשים המיוחסים לעורר (מעבר לתנאים המגבילים שהוצעו בתסקיר המעצר) החלטתי לקבל את הערר באופן חלקי ולהורות כי העורר ישהה במעצר בפיקוח אלקטרוני בבית אמו, בפיקוחם של המפקחים שנמצאו הולמים על ידי שירות המבחן (כך שבכל העת לפחות אחד מבין שלושת המפקחים ישהו עם העורר). אשר על כן, אני מורה על השבת עניינו של העורר לבית המשפט המחוזי



לצורך קבלת דיווח מאת מנהל הפיקוח האלקטרוני כאמור בסעיף 22ב(ג) לחוק המעצרים בדבר האפשרות כי העורר ישהה בפיקוח אלקטרוני בבית אמו, בפיקוחה ובפיקוח האחים שנמצאו מתאימים למשימת הפיקוח. אם ימצא כי ניתן להורות על מעצרו של העורר בפיקוח אלקטרוני כאמור, אני מורה כי יעשה כן בכפוף לחתימת העורר על התחייבות עצמית בסך של 30,000 ש"ח; להפקדת סכום של 25,000 ש"ח במזומן או בערבות בנקאית; ולכך שכל אחד מהמפקחים יפקיד ערבות צד ג' בסך של 25,000 ש"ח. בנוסף, ככל שייקבע שיש היתכנות למעצר בפיקוח אלקטרוני, יינתן צו פיקוח מעצר למשך 6 חודשים.

עד להחלטה משלימה כאמור ישאר העורר במעצר מאחורי סורג ובריח והנחתי היא כי הבדיקה תושלם במהירות הראויה, בשים לב לאמור בהחלטתי זו.

הערר מתקבל חלקית אפוא, כמפורט בפסקה 12 לעיל.

ניתנה היום, ה' באב התשע"ט (6.8.2019).

ש ו פ ט
